

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 598/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosti M. Č., K., zastúpeného advokátom Mgr. L. Š., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Čadca č. k. 4 Er 46/2012-70 a č. k. 4 Er 60/2012-68 z 18. marca 2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti M. Č. vedené pod sp. zn. Rvp 16037/2013 a sp. zn. Rvp 16038/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 16037/2013.
2. Sťažnosti M. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky boli 30. mája 2013 doručené sťažnosti M. Č., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. L. Š., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 2 a 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len listina“),

ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Er 46/2012-70 a č. k. 4 Er 60/2012-68 z 18. marca 2013 (ďalej spolu aj „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností a z príloh k nim priložených vyplýva, že okresný súd napadnutými uzneseniami zamietol návrhy sťažovateľa ako povinného na odklad exekúcií. V konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 4 Er 46/2012 a sp. zn. 4 Er 60/2012 (ďalej aj „exekučné konania okresného súdu“) podal sťažovateľ 11. decembra 2012 návrhy na odklad exekúcií, o ktorých rozhodla vyššia súdna úradníčka tohto súdu tak, že jeho návrhy zamietla uzneseniami sp. zn. 4 Er 46/2012 a sp. zn. 4 Er 60/2012 z 3. januára 2013. Na základe podaných odvolaní boli označené uznesenia z 3. januára 2013 v súlade s § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zrušené, pričom sudkyňa okresného súdu rozhodla o návrhoch sťažovateľa na odklad exekúcií opätovne tak, že tieto zamietla (napadnuté uznesenia okresného súdu, pozn.). Podľa názoru sťažovateľa okresný súd v napadnutých uzneseniach *„nedal odpoveď ani na jeden argument uvádzaný sťažovateľom ako povinným v odvolaní proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky“*, čím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 37 ods. 2 a 3 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru sťažovateľa bolo povinnosťou okresného súdu nariadiť pojednávania na účely rozhodnutia o jeho odvolaniach proti uzneseniam sp. zn. 4 Er 46/2012 a sp. zn. 4 Er 60/2012 z 3. januára 2013, a to vzhľadom *„k sťažovateľom tvrdeným skutočnostiam v návrhu na odklad exekúcie, ale predovšetkým vzhľadom ku skutočnostiam namietaným sťažovateľom v odvolaní...“*, a keďže okresný súd pojednávanie vo veci nenariadil, porušil čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K porušeniu citovaných ustanovení ústavy, listiny a dohovoru malo následne podľa sťažovateľa dôjsť aj tým, že *„okresný súd vyniesol rozhodnutie bez toho, aby prijateľným spôsobom posúdil fakty, svoje odôvodnenie založil okresný súd viac-menej na legalistickej argumentácii a okresný súd pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa ako povinného na odklad exekúcie vôbec*

neskúmal proporcionalitu medzi odkladom exekúcie a dôsledkom prípadného odkladu exekúcie na postavenie oprávneného“.

Sťažovateľ v sťažnostiach ďalej uvádza:

„... Okresný súd Čadca nebol pri rozhodovaní sťažovateľa ako povinného na odklad exekúcie nezávislý. O odvolaní proti rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky, ktorým zamietla návrh sťažovateľa ako povinného na odklad exekúcie, rozhodovala sudkyňa Okresného súdu Čadca, ktorá zároveň (v skoršom období) rozhodovala o vydaní rozsudku, ktorý je v prejednávanej príhode exekučným titulom.“ (rozsudky okresného súdu sp. zn. 4 Cb 53/2006 a sp. zn. 4 Cb 60/2006 z 22. apríla 2010, pozn.), čím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, čl. 50 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 40 ods. 1 a 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie „nezávislosti a nestrannosti súdu“ tým, že sudkyňa okresného súdu v napadnutých uzneseniach v rozpore „s ústavne garantovanou zásadou prezumpcie nevinu obviňuje sťažovateľa z konania ktoré by mohlo napĺňať skutkovú podstatu trestného činu... Sudkyňa Okresného súdu Čadca tak uvádza nepravdivé skutočnosti, resp. skutočnosti, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní ani v skutočnom stave veci, keďže od dnešného dňa nebol sťažovateľ právoplatne odsúdený za žiaden trestný čin v súvislosti s poškodzovaním práv veriteľa (oprávneného v exekučnom konaní). Navyše na Okresnom súde Čadca je pod sp. zn. 13 C 37/2012 vedené konanie v právnej veci navrhovateľa... proti odporkyňi... o vyslovenie právnej neúčinnosti právneho úkonu, pričom v rámci predmetného konania nebol do dnešného dňa vytýčený žiaden termín pojednávania, napriek tomu sudkyňa v odôvodnení... (napadnutých uznesení, pozn.) už prijala záver o účelovom zbavovaní sa majetku zo strany sťažovateľa, o poškodzovaní práv oprávneného ako veriteľa a o možnom naplnení skutkovej podstaty trestného činu, čo za danej situácie, keď v právnej veci odporovacej žaloby ešte nebolo vytýčené ani jedno pojednávanie, naznačuje budúce rozhodnutie Okresného súdu Čadca vo veci vedenej na súde pod sp. zn. 13 C/37/2012 a sudkyňa v rámci exekučného konania prejedukuje rozhodnutie súdu v občiansko-právnej veci... Takýmto postupom okresného súdu došlo

k hrubému narušeniu ústavnej garancie nezávislosti a nestrannosti súdu, ako aj ústavou garantovanej zásady prezumpcie neviny sťažovateľa.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažností na ďalšie konanie rozhodol nálezmi, v ktorých vysloví, že napadnutými uzneseniami okresného súdu boli porušené v sťažnostiach označené základné práva podľa ústavy, listiny a práva podľa dohovoru, napadnuté uznesenia okresného súdu zruší a veci vráti tomuto súdu na ďalšie konanie, prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania. Sťažovateľ si v sťažnostiach uplatňuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume celkom 20 000 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1 K bodu 1 výroku tohto uznesenia

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 16037/2013 a sp. zn. Rvp 16038/2013, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľa a rozhodnutia okresného súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu č. k. 4 Er 46/2012-70 a č. k. 4 Er 60/2012-68 z 18. marca 2013

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil

sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ v sťažnostiach predovšetkým namieta, že okresný súd:

1. sa v napadnutých uzneseniach nevysporiadal so všetkými argumentmi uvádzanými v jeho odvolaniach (ďalej len „prvá námietka“),

2. nenariadil pojednávanie na účely vykonania dokazovania (ďalej len „druhá námietka“) a

3. rozhodol v rozpore s požiadavkou nezávislého a nestranného rozhodovania, keďže o odklade exekúcií v exekučných konaniach rozhodovala sudkyňa okresného súdu, ktorá rozhodovala v skorších konaniach, výsledkom ktorých boli rozsudky (rozsudky okresného súdu sp. zn. 4 Cb 53/2006 a sp. zn. 4 Cb 60/2006 z 22. apríla 2010, pozn.), ktoré sú exekučnými titulmi v rámci týchto exekučných konaní (ďalej len „tretia námietka“).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

II.2.1 K prvej námietke sťažovateľa

Podľa tvrdenia sťažovateľa sa okresný súd nevysporiadal so žiadnym argumentom uvádzaným v jeho odvolaniach proti uzneseniam okresného súdu sp. zn. 4 Er 46/2012 a sp. zn. 4 Er 60/2012 z 3. januára 2013, čím porušil čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že k úlohám právneho štátu patrí okrem iného aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Konceptia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská a závery sa v celom rozsahu vzťahujú aj na nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí, ktorý tvorí osobitný druh civilného procesu prislúchajúci do právomoci všeobecných súdov, ako aj ďalších orgánov verejnej moci určených osobitným zákonom.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04) aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

Okresný súd v uznesení sp. zn. 4 Er 46/2012 z 18. marca 2013 predovšetkým uviedol:

„V danom prípade bol návrh na odklad exekúcie podaný z dôvodu, že:

1. podľa § 56 ods. 2 EP v nadväznosti na § 57 ods. 1 písm. b) EP možno očakávať zastavenie exekúcie a zrušenie exekučného titulu, pretože bolo podané dovolanie a povinnému bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p.,

2. podľa § 56 ods. 1 EP by sa povinný bez svojej viny ocitol v existenčnej tiesni, exekúcia zasiahne do hospodárskej sféry povinného, ohrozí uspokojovanie jeho základných životných potrieb.

Súd dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre povolenie odkladu exekúcie podľa § 57 EP, a to ani pod bodom 1, ani pod bodom 2.

Súd musí vždy vychádzať zo stavu ku dňu rozhodovania podľa § 154 ods. 1 O. s. p. Ku dňu rozhodovania povinný nepreukázal dôvody na zastavenie exekúcie pod bodom 1, 2.

1. Z pripojeného spisu 4 Cb 53/2006 súd zistil, že povinný podal dovolanie, ku dňu rozhodovania nezaplatil ani súdny poplatok za dovolanie. Aj keby bol súdny poplatok za dovolanie zaplatený, nebola by tým splnená podmienka podľa § 56 ods. 2 EP a § 57 ods. 1 písm. b) EP. Rozhodnutie ku dňu rozhodovania exekučného súdu nebolo zrušené, nestalo sa neúčinným, nebola odložená jeho vykonateľnosť. Pokiaľ povinný tvrdí, že odloženie vykonateľnosti a zrušenie exekučného titulu sa dá predpokladať, pretože povinnému bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p., súd sa s týmto názorom povinného nestotožnil: Tento dôvod bol už uvedený v odvolacom konaní a v jednom súdenom prípade aj v dovolacom konaní. Aj odvolací, aj dovolací súd konštatovali, že povinnému (odporcovi) Okresný súd Čadca neodňal možnosť konať pred súdom. Z tohto dôvodu sa nedá preto predpokladať zrušenie exekučného titulu, ani odklad vykonateľnosti.

2. Povinný nepreukázal ani dôvod podľa § 56 ods. 1 EP. Súd má za to, že sa neocitol bez svojej viny v existenčnej tiesni, exekúcia nezasiahne do hospodárskej sféry povinného, ohrozí uspokojovanie jeho základných životných potrieb. Povinný sa mohol na situáciu pripraviť, oprávnenému za podaný tovar nezaplatil počas niekoľkých rokov, nedostal sa do tejto situácie náhle a bez svojho zavinenia. Jeho majetková situácia je nadštandardná. V tomto smere súd poukazuje na to, že uznesením č. k. 4 Cb 53/2006-626 zo dňa 12. 3. 2012 Okresný súd Čadca zamietol jeho návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov pre nadštandardnú životnú úroveň. Rozhodnutie bolo Krajským súdom potvrdené. Povinný je spoločníkom niekoľkých spoločností, napr.:... Počas celého obdobia trvajúcich súdnych sporov bol zastúpený advokátom, vlastní nehnuteľnosti..., pričom povinný nepredložil dôkazy o vlastníctve vozidiel, stave na účtoch.

Nad rámec uvedeného s poukazom na dôvody odvolania zo dňa 11. 2. 2013 (č. listu 66 spisu) sudkyňa udáva:

Súd nevychádza z predpokladov povinného a želaní povinného, ale zo skutkového stavu ku dňu rozhodovania podľa § 154 ods. 1 O. s. p. Skutkový a právny stav ku dňu rozhodnutia je zhodný so skutkovým a právnym stavom, ktorým zdôvodnila svoje rozhodnutie vyššia súdna úradníčka.

Za zhoršenie majetkovej situácie povinného nemožno považovať, keď sa povinný sám účelovo zbavuje majetku, poškodzuje práva veriteľa – oprávneného (prevod majetku na svokru...), čo už hraničí s trestnou činnosťou, keď sa povinný po právoplatnosti exekučného titulu zbavuje majetku, aby sa vyhol exekúcii. Takému právu nemožno poskytnúť právnu ochranu. Taký postup by bol nielen v rozpore so zákonom, ale aj v rozpore s dobrými mravmi v nadväznosti na výsledky základného a exekučného konania a v nadväznosti na § 56 ods. 1 EP sa povinný svojou vinou, svojím konaním ocitol v tejto situácii. Navyiac, jeho majetková situácia, okrem už opísaných dôvodov v rozhodnutí vyššej súdnej úradníčky, nie je taká, že by sa povinný, alebo jeho rodina ocitli v existenčnej tiesni. Povinný má zdroje príjmov, keď predal nehnuteľnosti svokre, má prosperujúce spoločnosti, na ktoré nebol vyhlásený konkurz. V prebiehajúcich súdnych sporoch počas niekoľkých rokov bol a je naďalej zastúpený advokátom. Pokiaľ by situácia bola taká ťaživá, ako tvrdí, bol by zastúpený Centrom právnej pomoci ako bezplatným zástupcom.“

Okresný súd v uznesení sp. zn. 4 Er 60/2012 z 18. marca 2013 okrem už citovaného odôvodnenia k možnosti očakávať zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. b) v súlade s § 56 ods. 2 Exekučného poriadku uviedol:

„Z pripojeného spisu 4 Cb 60/2006 súd zistil, že povinný podal dovolanie. Rozhodnutie – exekučný titul však ku dňu rozhodovania exekučného súdu nebolo zrušené, nestalo sa neúčinným, nebola odložená jeho vykonateľnosť. Pokiaľ povinný tvrdí, že odloženie vykonateľnosti a zrušenie exekučného titulu sa dá predpokladať, pretože povinnému bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p., súd sa s týmto názorom povinného nestotožnil. Tento dôvod bol už uvedený v odvolacom konaní a aj v dovolacom konaní. Aj odvolací, aj dovolací súd konštatovali, že povinnému (odporcovi) Okresný súd Čadca neodňal možnosť konať pred súdom. Uznesením Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo 8/2012 zo dňa 31. 7. 2012 bolo dovolanie odmietnuté. Rozhodnutie nadobudlo dňa 1. 10. 2012 právoplatnosť a stalo sa vykonateľným. Z tohto dôvodu sa nedá preto predpokladať ani zrušenie exekučného titulu, ani odklad vykonateľnosti.“

Ústavný súd rešpektuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne relevantných východísk; sa ústavný súd zaoberal posúdením obsahu napadnutých uznesení okresného súdu z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že okresný súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutí.

Podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku na návrh povinného môže súd povoliť odklad exekúcie, ak sa povinný bez svojej viny ocitol prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený. Odklad exekúcie možno povoliť iba na návrh povinného, ktorý je fyzickou osobou.

Povolenie odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku, teda z tzv. sociálneho dôvodu, prichádza do úvahy iba v prípade, ak sú súčasne splnené tieto podmienky:

1. povinný je fyzickou osobou,
2. povinný o odklad exekúcie požiadal,
3. povinný sa bez svojej viny ocitol v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky,
4. povinný sa ocitol v takomto postavení iba prechodne,
5. oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený.

Podmienku uvedenú v bode 3, teda pojem „zvlášť nepriaznivých následkov“, treba vykladať tak, že o tento prípad pôjde iba vtedy, ak následky neodkladného výkonu exekúcie spočívajú v ohrození základných životných istôt. Podmienku uvedenú v bode 4 treba vykladať zasa tak, že ide o dôvod, ktorý je iba prechodný, teda nie je dlhodobý alebo trvalý. To znamená, že ide o dôvod, v súvislosti s ktorým možno opodstatnene očakávať, že časom odpadne a v exekúcii bude možné pokračovať. Preto trvalý stav takéhoto sociálneho postavenia povinného vylučuje možnosť z tohto dôvodu povoliť na jeho návrh odklad exekúcie.

Podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená (§ 57).

V súlade s § 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným.

Povolenie odkladu exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku predpokladá preukázanie povinným takých okolností, z ktorých vyplýva, že možno dôvodne očakávať zastavenie exekúcie v dôsledku splnenia podmienok ustanovených na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku. Pred povolením odkladu exekúcie z tohto dôvodu by malo byť teda dostatočne osvedčené, že sa začalo konanie alebo iný právny postup,

ktorého výsledkom môže byť právna skutočnosť spôsobujúca zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku. Takouto skutočnosťou je vždy rozhodnutie súdu o odklade vykonateľnosti exekučného titulu, nie je ňou však automaticky akékoľvek súdne konanie začaté povinným, ktorým spochybňuje platnosť alebo účinky exekučného titulu.

Vykladať podmienky, za splnenia ktorých môže exekučný súd exekúciu zastaviť podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku, je potrebné tak, aby sa dosiahla spravodlivá rovnováha, a dôsledne porovnať následky nepovolenia odkladu exekúcie pre povinného a následky jeho povolenia pre oprávneného tak, aby ani oprávnený nebol povolením odkladu exekúcie vážne poškodený.

V naznačenom smere zákon síce chráni záujmy povinného, nesmie však zároveň ani zanedbávať záujmy oprávneného, pretože v jeho prospech už bola exekúcia nariadená a oprávnený má právo žiadať, aby v nej bolo pokračované a aby sa uspokojenie jeho nároku neodďaľovalo.

Podľa názoru ústavného súdu okresný súd vykonal ústavne súladný výklad platných právnych predpisov, ktorý nie je svojvoľný a nepopiera zmysel interpretovaných a použitých právnych noriem.

Ústavný súd k uvedenému dodáva, že v konaní o povolenie odkladu exekúcie ťaží povinného nielen bremeno tvrdenia, pokiaľ ide o naplnenie podmienok povolenia odkladu exekúcie, ale i dôkazné bremeno, pokiaľ ide o preukázanie ich naplnenia. Toto dôkazné bremeno unesie povinný iba v prípade, ak splnenie podmienok na odklad exekúcie vyplýva z obsahu exekučného spisu alebo dôkazov, ktoré exekučnému súdu predloží alebo ktoré označí. Je preto povinnosťou povinného, ak chce dosiahnuť odklad exekúcií podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku, aby dôkazné bremeno uniesol tým, že sám iniciatívne súdu poskytne všetky potrebné informácie. Z „návrhov povinného na odklad exekúcií z 11. decembra 2012“, z „odvolaní povinného proti uzneseniam o zamietnutí návrhu povinného na odklad exekúcií“ a ani z napadnutých uznesení okresného súdu však nevyplýva, že to tak bolo („dôkazy o vlastníctve vozidiel, stave na účtoch nepredložil“),

navyše podmienku toho, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre sťažovateľa alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky, odôvodňuje hypotetickou úvahou o „*nemožnosti účinnej nápravy v prípade, že po vykonaní exekúcií dôjde následne k zrušeniu rozhodnutí súdov, ktoré sú podkladom výkonu exekúcií*“ (návrhy povinného na odklad exekúcií z 11. decembra 2012, pozn.), t. j. bez uvedenia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich prechodné ohrozenie uspokojovania výživy a iných základných potrieb sťažovateľa a príslušníkov jeho rodiny. Sťažovateľ teda podľa názoru ústavného súdu v posudzovaných veciach nielenže neunesol dôkazné bremeno, ale ani bremeno tvrdenia.

Odôvodnenie napadnutých uznesení okresného súdu podľa názoru ústavného súdu jasným a zrozumiteľným spôsobom reaguje na všetky pre vec z hľadiska právneho i skutkového podstatné argumenty sťažovateľa obsiahnuté v jeho návrhoch na povolenie odkladu exekúcií, ako aj z jeho odvolaní proti uzneseniam vydaným vyššou súdnou úradníčkou. Takéto odôvodnenie považuje ústavný súd za dostatočné, ústavne konformné a spôsob aplikácie dotknutých noriem okresným súdom je podľa jeho názoru zlučiteľný s ústavou i medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Zo záverov okresného súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Výklad dotknutých právnych noriem zodpovedá zároveň princípom rozumného usporiadania práv a povinností dotknutých subjektov. Závery okresného súdu, pokiaľ ide o (ne)existenciu dôvodov na povolenie odkladu exekúcií, nemožno preto považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 ústavy z hľadiska prvej námietky je zjavne neodôvodnené, a preto v tejto časti jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

II.2.2 K druhej námietke sťažovateľa

Sťažovateľ namieta, že okresný súd „*nenariadil pojednávanie za účelom vykonania dokazovania*“ a rozhodnutia o jeho návrhoch na odklad exekúcií (po zrušení uznesení okresného súdu z 3. januára 2013), čím podľa jeho názoru porušil čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa v prvom rade uvádza, že zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva výslovne povinnosť príslušného všeobecného súdu nariadiť pojednávanie pri rozhodovaní o návrhu povinného na odklad exekúcie. Vychádzajúc z konkrétnych okolností posudzovaných vecí, ústavný súd zastáva názor, že postup, ktorý zvolil okresný súd, t. j. že rozhodol v oboch veciach o návrhoch sťažovateľa, ktorými sa domáhal odkladu exekúcií okresného súdu na neverejných zasadnutiach, je z ústavného hľadiska akceptovateľný.

Sťažovateľ v súvislosti s druhou námietkou argumentuje aj právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 60/04, predmetom ktorého bolo posúdenie ústavnej súladnosti postupu okresného súdu, ktorý rozhodol o povolení odkladu už nariadenej exekúcie, keďže v tomto konaní vyslovil právny názor, že ak exekučný súd vykonáva dokazovanie (na účely zisťovania, či sú splnené predpoklady pre odklad exekúcie), musí v takomto prípade v súlade s ustanovením § 122 ods. 1 OSP nariadiť pojednávanie (m. m. III. ÚS 60/04).

Ústavný súd nespochybňuje právne názory vyslovené v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 60/04, považuje však za potrebné poukázať na rozdiely medzi vecou posudzovanou v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 60/04 a vecami sťažovateľa. V konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 60/04 ústavný súd vyslovil okrem iného porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím príslušného okresného súdu, ktorý bol v procesnom podstavení oprávneného, ku ktorým došlo rozhodnutím príslušného okresného súdu tým, že tento povolil odklad exekúcie do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní povinného proti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, pričom vyslovil právny názor,

že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP), vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať [§ 123 OSP a § 129 ods. 1 OSP (m. m. III. ÚS 60/04)]. Z uvedeného vyplýva, že vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 60/04 bol namietaným postupom a rozhodnutím príslušného okresného súdu o povolení odkladu exekúcie dotknutý oprávnený, a nie povinný. Je logickým záujmom oprávneného pokračovať v exekúcií, a preto pokiaľ sa príslušný súd chce stotožniť s argumentmi povinného o odklade exekúcie, má oprávnený v zásade právo predniesť svoje protiargumenty a donútiť súd, aby mu na podstatné z nich dal náležitú odpoveď.

V posudzovaných veciach v tomto konaní je sťažovateľ v predmetných exekučných konaniach v procesnom postavení povinného, zatiaľ čo vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 60/04 bol (iný) sťažovateľ účastníkom napadnutého exekučného konania v procesnom postavení oprávneného. Vychádzajúc z uvedeného nemožno, právne názory ústavného súdu vyjadrené v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 60/04 mechanicky aplikovať aj na veci sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z hľadiska rozhodnutia vo veci konajúceho všeobecného súdu o tom, či nariadi pojednávanie, nie nezanedbateľný rozdiel medzi prípadmi, keď sa domáha nariadenia pojednávania účastník, ktorý konanie svojím návrhom inicioval, a prípadmi, ak o to žiada účastník konania, ktorý toto konanie svojím návrhom neinicioval.

Obsahom čl. 48 ods. 2 ústavy sú dve relatívne samostatné práva (súčasti), a to právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v prítomnosti účastníka. Formulácia uvedeného odseku naznačuje, že tieto práva nie sú navzájom nevyhnutne previazané – právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v prítomnosti účastníka zaručuje uvedené ustanovenie i v takých veciach, kde nedochádza k žiadnemu dokazovaniu, a naopak, právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom má účastník aj tam, kde sa formálne pojednávanie nevykonáva. Ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého nie je v rozpore s § 122 ods. 1 OSP výklad, podľa ktorého sa dokazovanie

vykonáva aj vtedy, keď sú splnené podmienky na rozhodnutie bez pojednávania, čím je zároveň vyjadrené, že aj vtedy, ak sú splnené podmienky na rozhodnutie bez pojednávania, súd zisťuje skutkový stav dokazovaním, a nie iným procesným úkonom. Preto treba i čl. 48 ods. 2 ústavy vykladať tak, že právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom je nezávislé od práva na konanie (verejného) pojednávania (II. ÚS 499/2012). Tento právny názor z doterajšej judikatúry ústavného súdu je nepochybne aplikovateľný aj na veci sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že medzi obsahom druhej námietky sťažovateľa uplatnenej proti napadnutým uzneseniam okresného súdu a ním označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí tejto časti sťažností na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažností z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2.3 K tretej námietke sťažovateľa

Sťažovateľ ďalej namieta, že v exekučných konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 4 Er 46/2012 a sp. zn. 4 Er 60/2012 rozhodla o jeho návrhoch o odklad exekúcií sudkyňa, ktorá rozhodovala v skorších konaniach, výsledkom ktorých bolo vydanie rozsudkov (exekučných titulov v konaniach vedených týmto súdom pod sp. zn. 4 Er 46/2012 a sp. zn. 4 Er 60/2012, pozn.), čím malo podľa jeho tvrdenia dôjsť predovšetkým k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže došlo „*k hrubému narušeniu ústavnej garancie nezávislosti a nestrannosti súdu, ako aj ústavou garantovanej zásady prezumpcie neviny sťažovateľa*“.

Imanentnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je rozhodovanie nezávislým a nestranným súdom. K zabezpečeniu tejto

požiadavky (uplatniteľnej aj v exekučných konaniach) Občiansky súdny poriadok ustanovuje inštitút vylúčenia sudcov z dôvodu ich zaujatosti (§ 14 až § 17 OSP).

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 OSP uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý vec má prejednať a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 2 OSP účastník môže uplatniť námietku zaujatosti podľa odseku 1 najneskôr na prvom pojednávaní, ktoré viedol sudca, o ktorého vylúčenie ide, alebo do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v oboch exekučných konaniach vedených okresným súdom (sp. zn. 4 Er 60/2012 a sp. zn. 4 Er 46/2012) podal sťažovateľ námietky proti exekúciám, o ktorých rozhodol okresný súd uzneseniami č. k. 4 Er 46/2012-45 a č. k. 4 Er 60/2012-41 z 8. októbra 2012 tak, že tieto námietky zamietol. Označené uznesenia okresného súdu vydala vyššia súdna úradníčka tohto súdu Mgr. L. S., pričom tieto nadobudli právoplatnosť 1. novembra 2012. Z rozvrhu práce okresného súdu na rok 2012, ako aj z rozvrhu práce tohto súdu na rok 2013 (<http://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Okresny-sud-Cadca/Rozvrh-prace.aspx>) vyplýva, že predsedníčkou senátu 4 Er okresného súdu je JUDr. A. P. a vyššou súdnou úradníčkou tohto senátu je Mgr. L. S., ktorá je zároveň predsedníčkou senátu poverená konaním a rozhodovaním podľa príslušných ustanovení Exekučného poriadku. Zo zásady „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá je v plnom rozsahu aplikovateľná na občianske súdne konanie, vyplýva, že je povinnosťou sťažovateľov sledovať svoje subjektívne práva a robiť také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Uplatnenie tejto zásady v konkrétnych okolnostiach prípadu predpokladá, že sťažovateľ mohol a mal využiť príslušný právny prostriedok, ktorý mu poskytoval zákon, a uplatniť námietku zaujatosti proti sudkyňi okresného súdu, keďže najneskôr dorúčením uznesení

okresného súdu č. k. 4 Er 46/2012-45 a č. k. 4 Er 60/2012-41 z 8. októbra 2012 (1. novembra 2012, pozn.) mu mohli byť známe rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa namietaných exekučných konaní (ich spisové značky, ako aj identifikácia vyššej súdnej úradníčky a v konečnom dôsledku identifikácia zákonnej sudkyne, ktorá na základe verejnosti prístupného rozvrhu práce okresného súdu na rok 2012 a 2013 poverila konkrétnu vyššiu súdnu úradníčku konať podľa príslušných ustanovení Exekučného poriadku).

Z uvedeného zároveň vyplýva, že sťažovateľ sa musel o dôvode, pre ktorý je sudkyňa okresného súdu JUDr. A. P. podľa jeho názoru vylúčená z prerokovania a rozhodnutia v exekučných veciach vedených okresným súdom pod sp. zn. 4 Er 60/2012 a sp. zn. 4 Er 46/2012, dozvedieť najneskôr 1. novembra 2012, keď označené uznesenia okresného súdu nadobudli právoplatnosť.

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažností sťažovateľa ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (m. m. napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Zo zistení ústavného súdu ani z vyjadrenia sťažovateľa nevyplýva, že by túto možnosť (postup podľa § 14 a nasl. OSP) pred súdom využil. V sťažnostiach sťažovateľ tvrdí, že postup sudkyne okresného súdu porušil „*ústavné garancie nezávislosti a nestrannosti súdu*“. Za tých okolností mal sťažovateľ využiť možnosť vyplývajúcu mu z už citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom o jeho námietke by rozhodoval v konečnom dôsledku nadriadený súd.

Za uvedených okolností vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil možnosť postupu podľa uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, sú sťažnosti v tejto časti neprípustné, a preto ich ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 K namietanému porušeniu práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a základného práva na prezumpciu nevinoty podľa čl. 50 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 40 ods. 1 a 2 listiny uzneseniami okresného súdu č. k. 4 Er 46/2012-70 a č. k. 4 Er 60/2012-68 z 18. marca 2013

Podľa čl. 50 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 40 ods. 1 a 2 listiny len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy. Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Porušenie citovaných ustanovení ústavy, listiny a dohovoru sťažovateľ spája s odôvodnením napadnutých uznesení okresného súdu, predovšetkým z touto ich časťou:

„Za zhoršenie majetkovej situácie povinného nemožno považovať, keď sa povinný sám účelovo zbavuje majetku, poškodzuje práva veriteľa – oprávneného (prevod majetku

na svokru...), čo už hraničí s trestnou činnosťou, keď sa povinný po právoplatnosti exekučného titulu zbavuje majetku, aby sa vyhol exekúcii. “

Z judikatúry ESĽP k čl. 6 ods. 2 dohovoru vyplýva, že prezumpcia nevinny je porušená, ak rozhodnutia súdu alebo vyjadrenia verejných činiteľov týkajúce sa osoby obvinenej z trestného činu odrážajú názor, že táto osoba je vinná, ešte predtým, než bola jej vina preukázaná zákonným spôsobom. Zásadný rozdiel je potrebné urobiť medzi tvrdením, že niekto je len podozrivý zo spáchania trestného činu a jasným vyhlásením, že dotknutá osoba sa dopustila daného činu bez toho, aby bola právoplatne odsúdená. Je dôležité, aké slová verejní činitelia zvolia pre svoje vyjadrenia predtým, než je dotknutá osoba súdená a uznaná za vinnú z určitého trestného činu (Khuzhin a ďalší proti Rusku, rozsudok z 23. októbra 2008, § 94).

Z citovanej časti napadnutých uznesení okresného súdu nevyplýva, že by sudkyňa okresného súdu prezentovala názor o vine sťažovateľa, naopak, vyslovený názor bol zovšeobecnením jej postoja ku konaniu akéhokoľvek povinného, ktorý sa po nariadení exekúcie zbavuje majetku, pričom takúto činnosť považuje sudkyňa okresného súdu vo všeobecnosti za „hraničiacu“ s trestnou činnosťou.

Z uvedených dôvodov považuje ústavný súd tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa čl. 50 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 40 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru za nedôvodné, a preto túto časť sťažností pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.4 K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny uzneseniami okresného súdu č. k. 4 Er 46/2012-70 a č. k. 4 Er 60/2012-68 z 18. marca 2013

Podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy

od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Zásada rovnosti strán v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj čl. 37 ods. 3 listiny sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02). To znamená, že všetci účastníci súdneho konania majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán (III. ÚS 108/2013).

Ústavný súd je toho názoru, že aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania. Z toho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predstreté argumenty považovať za podstatné a ako také ich predloží na konfrontáciu druhej strane. Konajúci súd popri rovnosti účastníkov konania musí totiž zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane.

Prihliadajúc na charakter relevantnej časti exekučného konania (konanie o odklade exekúcie), ktoré prebehlo bez účasti (vyjadrenia) oprávneného, teda jednostranne, ústavný súd v súvislosti s napadnutými uzneseniami okresného súdu z obsahu sťažnosti nemôže vyvodiť argumenty (dôvody), na základe ktorých sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a listiny.

Článok 47 ods. 2 ústavy (ako aj čl. 37 ods. 2 listiny) zaručuje právo na právnu pomoc v kvalifikovanej forme prostredníctvom osoby s právnickým vzdelaním v každom konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánom verejnej správy. Sťažovateľ porušenie citovaných ustanovení ústavy a listiny ani v tomto prípade neodôvodnil.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (pozri napr. IV. ÚS 359/08) zdôrazňuje, že nedostatok odôvodnenia sťažnosti, príp. jej časti má významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Subjektívny názor sťažovateľa o porušení ním označených práv nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že sťažnosti sťažovateľa z hľadiska namietaného porušenia základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, resp. čl. 37 ods. 2 a 3 listiny (vo vzťahu ku všetkým trom jeho námietkam) neobsahujú kvalifikované odôvodnenie, a preto nespĺňajú ani podstatnú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Za týchto okolností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch uplatnených v sťažnostiach nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2013